

Kurskod: SKOK11/SKDK11
Termin: Vårterminen 2024
Handledare: Howard Nothhaft
Examinator: Nils Holmberg

Är det läge att skämta?

En retorisk analys av den ukrainska presidenten Volodymyr Zelenskyj
ISAK W STJERNDAL & WILLE ZETTERMAN

Lunds universitet
Institutionen för strategisk kommunikation
Examensarbete för kandidatexamen

Abstract

This study examines the rhetorical strategies employed by the Ukrainian President Volodymyr Zelenskyj, particularly focusing on his use of humor and sarcasm during the Russian-Ukrainian War. By analyzing a sample of Zelenskyj's Instagram posts from the beginning of the war as well in the current time, this research seeks to understand how these rhetorical devices contribute to his leadership and the broader narrative of the conflict. Drawing on theories of rhetoric, storytelling, and sensemaking, the study explores the interplay between humor, sarcasm, and Zelenskyj's construction of ethos, pathos, and logos. Findings suggest that Zelenskyj's use of humor serves multiple purposes, including strengthening his credibility, connecting with his audience on an emotional level, and challenging traditional notions of wartime leadership. The study contributes to the understanding of how humor can be used as a powerful tool in political communication, particularly in times of crisis.

Keywords: Storytelling, rhetoric, humor, sarcasm, crisis, social media, communication

Number of characters including spaces: 52 453

Sammanfattning

Denna studie utforskar de retoriska strategier som används av den ukrainska presidenten Volodymyr Zelenskyj, med fokus på hur han använder sig av humor och sarkasm. Under kriget som just nu utspelar sig i Ukraina har Zelenskyj blivit en ledargestalt där han framförallt utmärker sig på sociala medier. Genom att analysera Instagram inlägg från början av kriget tillsammans med inlägg postade i närtid ämnar studien till att förstå hur de retoriska aspekterna i Zelenskyjs kriskommunikation bidrar till hans roll som ledargestalt och frontfigur i kriget. Studien djupdyker i teorier som berör retorik, storytelling och meningsskapande. Studien ser över hur humor och sarkasm används av Zelenskyjis i mån av att skapa ethos, pathos och logos hos sina åhörare. Studien finner att Zelenskyjs medvetna val av att implementera humor och sarkasm i sin retorik fyller flera meningsfulla syften, däribland att stärka sin auktoritet, bygga relationer med sin publik samt krossa myten kring vad det traditionella synsättet på hur ledarskap i kris ser ut. Denna studie bidrar till att få en djupare förståelse i hur humor och sarkasm kan användas som ett kraftfullt verktyg inom politisk kommunikation, framförallt i en krissituation.

Nyckelord: Storytelling, retorik, humor, sarkasm, kris, social media, Kommunikation

Antal tecken inklusive mellanslag: 52 453

Vi vill rikta ett stort tack till våra nära och kära som fungerat som bollplank i denna process.

Tack till institutionen för strategisk kommunikation för dessa tre år, det ska bli skönt att slippa de långa trapporna!

Författarna har bidragit till lika stor del av uppsatsen.

16 augusti 2024

Isak W Stjerndal & Wille Zetterman

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 SYFTE & FRÅGESTÄLLNING	2
1.3 AVGRÄNSNING.....	2
2. TIDIGARE FORSKNING	4
2.1 KRISLEDARENS 10 UPPGIFTER.....	4
2.2 LEDARSKAP I KRIS OCH MORALRETORIK	4
2.3 KOMISK RETORIK I KRIS.....	5
2.4 ANVÄNDANDET AV HUMOR SOM EN COPINGMEKANISM.....	6
3. METOD	7
3.1 FORSKNINGSMETOD.....	7
3.2 EMPIRISKT MATERIAL & URVAL	8
3.3 BEGRÄNSNINGAR.....	9
4. TEORETISKT RAMVERK	10
4.1. RETORIK.....	10
4.1.2 <i>Pathos</i>	11
4.1.3 <i>Logos</i>	12
4.2 STORYTELLING	12
4.3 MENINGSSKAPANDE	13
5. RESULTAT & ANALYS	15
5.1 HUMORNES FÖRHÅLLNINGSSÄTT TILL RETORIKENS REGLER	16
5.1.1 <i>Ethos: Trovärdighet genom humor</i>	16
5.1.2 <i>Pathos: Känsломässig resonans genom humor</i>	18
5.1.3 <i>Logos: Logik och rationalitet genom humor</i>	20
5.2 HUMORNES ROLL I ATT SKAPA MENING	22
5.2.1 <i>Humor som en meningsskapande strategi</i>	22
5.2.2 <i>Skapa gemenskap genom tacksamhet och samhörighet</i>	22
5.2.3 <i>Symbolisk användning av tradition och högtider</i>	23
5.2.4 <i>Ironi och skarpa kontraster</i>	23
5.2.5 <i>Humor som en motståndshandling</i>	23
5.2.6 <i>Kraftfullt bildspråk och folklig retorik</i>	24
5.3 HUMORNES ROLL I ETT STORYTELLING PERSPEKTIV	24
6. DISKUSSION & SLUTSATS	26
6.1 SLUTSATS	27
6.2 FRAMTIDA FORSKNINGSSOMRÅDEN	27
8. REFERENSLISTA	29
9. APPENDIX	31

1. Inledning

Rysslands annektering av Ukrainska halvön Krim år 2014 var ett tidigt tecken på vad som komma skall. Annekteringen kom som ett svar på de storskaliga demonstrationerna Euromajdan där den EU-vänliga politiska oppositionen tog makten från den sittande ryssvänliga regeringen.

Under det tidiga 2010-talet ingick den sittande ukrainska presidenten i flertalet samtal med EU som grundade sig i ett framtida medlemskap för landet. Det var efter en oväntad vändning där presidenten istället för att inleda ett samarbete med EU tecknade ett handelsavtal med Ryssland som folket i huvudstaden Kiev fick nog och de storskaliga protesterna startade.

Annekteringen av Krim-halvön ses som ett politiskt iscensatt uppror där pro-ryska militanta grupperingar fick stöd av Ryssland för att ockupera den Ukrainska halvön. Annekteringen skulle bli en långdragen politisk konflikt över landområdena. Kombinationen av Euromajdan och annekteringen av Krim satte Ukraina i en politisk tombola där de kommande 8 åren skulle kantas av politisk osäkerhet och utbredd korruption.

Tidigt år 2022 så inledde Ryssland en fullskalig militär offensiv som riktades mot hela Ukraina. Vad som tidigare beskrevs som ett militant uppror på Krimhalvön hade nu blivit fullskaligt krig i Europa.

1.1 Bakgrund

Volodymyr Zelenskyj var en skådespelare och komiker som blev folkkär i tv-serien "Folkets tjänare", som högst oväntat blev president. 2018 valde Zelenskyj att testa en ny karriärbana inom just politiken och grundade partiet med samma namn som den populära serien.

Zelenskyj startade upp sin presidentkampanj och var positivt inställd till ett ukrainskt medlemskap i både EU och Nato. Däremot saknade partiet något politiskt program och Zelenskyj var öppen med att han saknade någon politisk erfarenhet. På grund av den utbredda korruptionen så såg sig Zelenskyj som ett nytt modernt alternativ till den sittande presidenten Porosjenko.

1.2 Syfte & Frågeställning

Kommunikation på sociala medier är ett relativt nytt fenomen som är avgörande i mån om att bygga förtroende och meningsskapande under en förändring. Sociala medier möjliggör snabb och effektiv kommunikation som når ut till en stor målgrupp, därför är det av yttersta signifikans att den är pricksäker och relevant.

Därmed syftar denna uppsats att genomföra en retorisk analys av Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj. Rapporten kommer använda sig av en kvalitativ undersökning som jämför de retoriska aspekterna i Zelenskyjs ledarskap som förmedlas på digitala plattformar. Fokuset kommer att ligga på att jämföra och hitta likheter och skillnader i retoriken från presidenten under kriget som utspelar sig i Ukraina. De forskningsfrågor som kommer att vägleda oss genom arbetet är:

- 1. Finns det inslag av humor och sarkasm i Zelenskyjs retoriska strategi under kriget?*
- 2. Finns det skillnader i vilken utsträckning humor och sarkasm används i Zelenskyjs instagramflöde om man jämför starten på kriget och nutid?*

1.3 Avgränsning

Detta arbete kommer att fokusera på det kommunikativa material som ges ut från Volodymyr Zelenskyjs privata sociala medie konto. Med hänvisning till tidsramen för arbetet har vi valt att sälla bort allt material som inte kommer från dessa kanaler. Vi har valt detta tillvägagångssätt eftersom vi vill rikta fokus på hur Zelenskyj används som ledargestalt ur ett retoriskt perspektiv snarare än på det kommunikativa material som ges ut på de konton som är kopplade till Ukraina som land.

För att ytterligare smalna av arbetet har vi valt att fokusera på **Instagram** som primära informationskällor. Under arbetet kommer undersökningens fokus att ligga på de inlägg som Zelenskyj publicerat på engelska, eller som är textade. Även om Zelenskyjs ofta kommunicerar på ukrainska och ryska så väljer vi att fokusera på de engelska i mån om att reducera brus i form av felaktiga översättningar. Vi har utformat en tidsram för när datan senast ska vara publicerad med anledningen att det i relation till studiens syfte inte finns något behov att studera Zelenskyj innan hans mandatperiod.

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som bidragit till utformningen av rapporten och assisterat i att bilda en generell förståelse för de olika komponenterna som spelar in i detta fenomen. Den tidigare forskningen rör viktiga forskningsområden inom ledarskap, retorik, strategisk kommunikation och krishantering.

2.1 Krisledarens 10 uppgifter

I en kris i allmänhet och i komplexa kriser i synnerhet är det viktigt att figurer i ledande positioner besitter kompetens och förmåga att hantera krisen och vägleda organisationen ur den (Bolin et al., 2013). För att underlätta arbetet gällande utvärderingar och analyser av krisen och krisledarskap så har man tagit fram en lista, *krisledarens 10 uppgifter*. Listans 10 punkter består av: *Tidig identifikation, Meningsskapande, Kritiska beslut, Vertikalt och horisontellt samarbete, Koppla ihop och koppla isär system, Skapa mening, Kommunikation, Tolkning av ansvaret, Lärande och Förstärka resiliens*.

Av dessa 10 punkter är det framförallt meningsskapandet som är särskilt relevant för detta arbete. Till att börja med så är meningsskapande en viktig del i en krisledares roll. För att skapa ett effektivt meningsskapande gäller det att bearbeta information, dela informationen med rätt personer och ta hänsyn till deras feedback (Bolin et al., 2013). Meningsskapandet under en kris är extra viktig eftersom forskning visar att människor har svårt att bearbeta information under situationer och omständigheter som kantas av stress och oro (Bolin et al., 2013).

2.2 Ledarskap i kris och moralretorik

Användandet av moraliska budskap i politisk kommunikation är utbrett. Moraliska budskap grundar sig i 5 moraliska grundpelare som har en positiv och en negativ konnotation (Gregg et al., 2023). De 5 grundpelarna är *omtanke/skada, ärlighet/fusk, lojalitet/förräderi, auktoritet/anarki* samt *klarhet/försummande*. I studien *Crisis Leadership and Moral Rhetoric After a Foreign Attack on the Homeland* (Gregg et al., 2023) används dessa grundpelare som en måttstock på hur politiska ledare använder sig av just moralisk retorik under kris.

I studien så har man fokuserat på tre olika konflikter med en gemensam nämnare av att landet blivit invaderat. Man har analyserat retoriken hos ledarna i dessa tre olika länder för att se i vilken utsträckning de använder sig av moralbyggande argument. Studien visade att retoriken var anmärkningsvärt liknande hos de tre ledarna oberoende konflikt (Gregg et al., 2023).

Genom användandet av de moraliska grundpelarna så underbygger de politiska ledarna sina argument på likvärdiga sätt när de prioriterar den positiva konnotationen. När lojaliteten prioriteras så erkänner alla tre ledarna vikten av att ena folket mot en gemensam fiende. När auktoriteten prioriteras så använder alla tre ledare begrepp som underminerat menar på att de är rätt person att leda landet ur denna svåra situation (Gregg et al., 2023).

Vad som sticker ut något extra är att alla tre ledare främst använder sig av moraliska argument som bygger på den skada som landet utsatts för. Man bygger sin argumentation på att visa empati till sina invånare och visa en förståelse på de eländigheter som de har fått utstå (Gregg et al., 2023).

2.3 Komisk retorik i kris

Att använda sig av humor i sin politiska retorik fyller flera syften. Humorn ses som ett "vapen av sammet" och används för att tillrättavisa motståndare, legitimera sina handlingar eller för att engagera sig i diplomati (Waisanen, 2015). En politiker kan genom humorn skapa ett större tycke hos diverse målgrupper som offentlig person men den kan också användas för att skifta fokus från specifika problem. I Waisanens studie "*Comedian-in-Chief: Presidential Jokes as Enthymematic Crisis Rhetoric*" analyseras tendensen presidenter i USA har för att använda sig av humor i sin retorik.

Waisanen myntar uttrycket "turning presidential crisis into punchlines" (2015) och beskriver hur presidenter ofta implementerar humorn i sin retorik för att bearbeta diverse kriser. Även om användandet av humor inte alltid får en lyckad effekt så är det tydligt att det är en del av en strategi som bygger på en distinkt politisk kommunikation som kretsar runt modernt ledarskap (Waisanen, 2015).

Genom humorn i sin politiska kommunikation kan ledare töja på gränserna mellan fakta och fantasi i sina uttalanden, på ett sätt som inte är möjlig i en mer seriös tonalitet. Humorn ger utrymme att beröra ämnen som annars hade varit svåra att prata om (Waisanen, 2015).

Entymem retorik, att använda argument med en underförstådd premiss, är det som skapas när ledare använder sig av humor i sin kriskommunikation. Genom humorn så försöker man skifta fokus på vem som bär skulden under krisen, samt att man ger lyssnaren moraliska tankeställare (Waisanen, 2015). Författaren menar på att användandet av entymematiska skämt skapar en form av retoriskt momentum där lyssnaren blir en viktig del av kommunikationsstrategin snarare än en passiv åhörare (Waisanen, 2015).

2.4 Användandet av humor som en copingmekanism

I artikeln ‘‘Origins of Bosnian humour and its role during the siege of Sarajevo’’(Orlov, 2021) analyseras hur humorn fick en viktig roll i hur människor bearbetar traumatiska händelser. Under kriget i forna Jugoslavien så belägrades den bosniska huvudstaden Sarajevo i 4 år. Under denna belägring fick människorna som bodde i huvudstaden dagligen bevittna krigsbrott och hemsgheter som gemene man inte ens kan föreställa sig. Under denna traumatiska tid så växte en ny form av humor fram, Orlov kallar denna typ av humor för bosnisk humor (Orlov, 2021). Den bosniska humorn är väldigt mörk och inte särskilt rolig, i artikeln ger Orlov exempel på skämt som kommer från denna tid, ‘‘Vad var bättre med Auschwitz jämfört med Sarajevo?’’ ‘‘Där fanns det i alla fall gas.’’ är ett exempel på den mörka humorn (Orlov, 2021).

Orlov påpekar att humor i en kontext som inte är humoristisk bör ses som en copingmekanism, och belyser att den bosniska humorn inte är ett undantag (Orlov, 2021). Däremot så är inte den bosniska humorn ett svar på ett hemskt krig utan något som växt fram över generationer och byggt en identitet hos befolkningen.

Författaren argumenterar att den humoristiska attityden gentemot livet i Bosnien har blivit en del av invånarnas identitet. Den har formats av historien som ett svar, en copingmekanism mot allt lidande. Humorn fungerade som ett verktyg i att bevara känslan av normalitet och dignitet i vardagslivet under tiden då huvudstaden Sarajevo var belägrad (Orlov, 2021).

3. Metod

Följande avsnitt ämnar att beskriva metodiken tillämpad i detta arbete. Följaktligen en beskrivning av det tillvägagångssätt som tillämpats för att samla in det empiriska materialet och hur det analyserats. Slutligen presenteras begränsningar och reflektioner som format rapporten.

3.1 Forskningsmetod

För att bilda oss en uppfattning om Zelenskyjs retorik på Instagram har vi valt att använda oss av en kvalitativ metod. Genom en kvalitativ metod så kan vi bygga en djupare förståelse på det specifika problemet kopplat till vår frågeställning (Björklund & Paulsson, 2014).

Kunskap skapas genom sociala interaktioner och delas snarare än enbart upplevs. Detta fenomen grundar sig på tidigare kunskap genom en process av förståelse (Vygotsky, 1978). Det är av stor vikt att vara medveten om våra förutfattade meningar om hur vi uppfattar världen och hur kunskap kan genereras, då vårt perspektiv kan påverka resultaten av våra studier. Detta är särskilt relevant då retorik integreras i analysmetoden och kräver en viss grad av tolkning. Följaktligen kommer olika individer att upptäcka olika aspekter.

Denna studie följer en abduktiv arbetsmetod. Abduktion strävar efter att påbörja observationer utan att ha förutfattade uppfattningar eller teorier, även om det är motiverat av en känsla att teori kan användas för att förklara fenomenet (Flick, 2014). Målet är att förklara ett fenomen med hjälp av teori, utan att förutse antaganden från en redan etablerad kontext eller en förväntad "sanning" som vi försöker bekräfta.

Vi söker förklara fenomen med hjälp av teori utan att anta några förutfattade åsikter från en redan etablerad kontext eller en "sanning" som vi strävar efter att bekräfta. Genom att använda abduktivt resonemang möjliggör vi en öppenhet för att byta ut befintliga teorier med information som framkommer under insamlingen av ny empirisk data i vår studie. Abduktion utgör det logiska tillvägagångssättet för att skapa nya idéer och gå från en känd kvantitet till två okända "regel och fall" (Flick, 2014). Syftet med abduktion är att förena saker som tidigare

inte har sammankopplats för att skapa nya relationer (Flick, 2014), med andra ord, att fördjupa förståelsen för ett fenomen.

3.2 Empiriskt material & Urval

Materialet studien består utav är ett urval av inlägg publicerade på Volodymyr Zelenskyjs personliga Instagramsida. Den data som samlats in för denna studie är redan publicerade inlägg och kan således ses som självsädd data. Med andra ord påverkas inte det empiriska materialet av forskarens avsikt till studien (Flick, 2018). Vi inledde den preliminära urvalsprocessen genom att identifiera alla publiceringar med engelskt tal eller undertext inom insamlingsperioder. Vi valde två perioder där den första var en månad efter kriget brutit ut. Alltså 24 februari till och med 25 mars 2024. Den andra som var en månad innan analysen påbörjades, mellan 24 mars och 24 april 2024. Tidsperioden är vald då vi vill ta del av aktuell data som påvisar Zeleskyj agerande i början av krisen likväl som i nutid efter en tid i krig.

Valet av inlägg grundar sig på dess betydelse till studien, i detta fall om de påvisar någon form av sarkasm eller komik. Vidare har vi endast adresserat publiceringar med engelskt tal alternativt undertext då vi som skribenter inte besitter förmågan att förstå vare sig ukrainska eller ryska. En annan anmärkningsvärd aspekt som styrt oss i vårt arbete är den tidsram som projektet haft, därför har vi valt att endast inkludera 13 av de inlägg som publicerats under insamlingsperioden. Detta för att kunna gå mer djupgående in på den empiriska data som vi erhållit istället för att endast kunna ge en överskådande blick.

Slutligen tillämpas en målinriktad urvalsstrategi i rapporten för att den data som insamlas ska vara relevant för rapportens ändamål (Bryman, 2008). Detta strategiska urval grundar sig i att finna data som påvisar humor eller sarkasm hos Zelenskyj, alternativt motbevisar detta. Snarare än att slumpmässigt välja ut data som visar sig vara mindre relevant för att besvara forskningsfrågan.

3.3 Begränsningar

Eftersom det empiriska materialet ska analyseras utifrån dess potentiella humoristiska och sarkastiska inslag så är vi medvetna om risken för subjektiv bedömning av dessa. Då det inte finns några tydliga spelregler kring vad som klassas som humor och sarkasm så är det upp till individen att göra denna bedömning.

Då ingen av författarna pratar ukrainska kommer inte tonläget att tolkas. Det empiriska material med engelsk textning där uttryck kan uppfattas som humoristiska eller sarkastiska i skrift, behöver inte nödvändigtvis vara det i tal. Det finns även inlägg som helt saknar undertext vilket således kan leda till att väsentlig information går till miste.

Slutligen är tidsaspekten en begränsande faktor då forskningsområdet rör en gällande kris och det är därmed till viss del brist på tidigare forskning. Även valet av insamlingsperiod kan ifrågasättas då det kan anses ge en för snäv bild av situationen.

4. Teoretiskt ramverk

I denna del av rapporten presenteras det teoretiska ramverk som tillämpas i arbetet. Däribland *Retorik, Storytelling* och *Meningsskapande*.

4.1. Retorik

Under antikens Grekland formade filosofen Aristoteles den kommunikativa teorin retorik som beskriver konsten att använda språk och kommunikation på ett övertygande sätt för att påverka och engagera en publik (Lindqvist, 2016). Retoriken grundar sig i hur man effektivt använder ord och argument men även stilistiska element för att framföra ett budskap på ett sätt som gör det tydligt och effektivt för mottagaren. Retorik involverar även förståelsen av sin publik och den kontext i vilken kommunikationen sker, vilket gör det viktigt att anpassa både budskap och presentation för att effektivt nå ut till publiken och passa situationen (Lindqvist, 2016).

Retorik som teori kan tillämpas på mer än bara talekonst och omfattar många former av påverkan genom kommunikation, inklusive språk och argumentation (Lindqvist, 2016). Den analyserar hur kommunikation sker i olika kontexter och sammanhang, vilket kan skapa förståelse, bygga gemenskap, hantera konflikter eller främja sociala förändringar (Craig & Muller, 2007).

Retoriken använder olika strategier och tekniker för att förstärka budskap och göra det mer övertygande, såsom stil, metaforer och symboler. Inom sfären för kommunikationsteori har få begrepp bestått tidens tand så väl som Aristoteles retoriska vädjanden: ethos, pathos och logos. Dessa tre sätt att övertala, utvecklade av den antika grekiska filosofen för över två årtusenden sedan, fortsätter att utgöra ryggraden i effektiv argumentation och kommunikation, från politik och reklam till akademi och mellanmänskliga relationer.

4.1.1 Ethos

I hjärtat av ethos ligger talarens trovärdighet, karaktär och auktoritet. Murthy betonar att ethos är väsentligt för att en talare ska uppfattas som pålitlig och auktoritativ (Murthy, 2014). Detta sätt att övertala fungerar som grunden på vilken talare bygger sina argument och skapar en bro av förtroende mellan sig själva och sin publik.

Inom politisk retorik finns det tydliga exempel på hur ethos har använts på olika sätt för att fånga en publik. Martin Luther King Jr:s ethos byggdes på en grund av etik och moral, vilket gjorde att hans tal påverkade åhörarna. Adolf Hitler å andra sidan använde sin personlighet och bombastiska uttryck för att manipulera sin publik negativt (Murthy, 2014).

Denna skarpa kontrast understryker ethosets dubbla natur – även om det kan vara ett kraftfullt verktyg för positiv förändring, kan det också beväpnas för skändliga syften. Användandet av ethos sträcker sig bortom enbart referenser eller titlar. Det omfattar talarens uppförande, deras val av språk och deras förmåga att på ett genuint sätt påvisa sin expertis (Murthy, 2014).

4.1.2 Pathos

Medan ethos etablerar förtroende, gräver pathos in i känslornas och värderingarnas rike. Pathos härstammar från det gamla ordet för lidande eller erfarenhet och används för att framkalla specifika känslor hos publiken (Murthy, 2014). Denna känslomässiga vädjan erkänner den grundläggande sanningen att människor inte är rent rationella varelser, utan ofta rörs av känslor, personliga erfarenheter och delade värderingar.

Murthy betonar att pathos inte bara handlar om att väcka känslor för deras egen skull. Snarare handlar det om att strategiskt anpassa publikens känslomässiga tillstånd med talarens budskap (2014). Effektiv användning av pathos kan se ut på olika sätt. Det kan handla om att dela personliga anekdoter som resonerar med publikens upplevelser, att använda levande bilder för att måla en övertygande bild eller att vädja till gemensamma värderingar och ambitioner. Till exempel kan en talare som förespråkar miljöskydd framkalla känslor av vördnad och förundran över naturens skönhet, tillsammans med oro och brådska över dess förstörelse.

Murthy (2014) antyder att pathos kan vara särskilt kraftfullt när man tar upp frågor som har en stark känslomässig komponent. I diskussioner om social rättvisa, mänskliga rättigheter eller personliga friheter kan vädjan till empati, medkänsla eller en känsla av rättvisa avsevärt öka argumentets övertygande kraft.

4.1.3 Logos

Ett komplement till pathos känslomässiga dragningskraft är logos, som tar upp publikens förmåga till förnuft och logiskt tänkande. Logos bygger på logiska resonemang och bevis för att övertyga publiken (Murthy, 2014). Detta sätt att övertala utgör den intellektuella kärnan i ett argument och tillhandahåller fakta, statistik och logiska kopplingar som stöder talarens påståenden.

Murthy illustrerar tillämpningen av logos genom ett praktiskt exempel där specifika siffror och logiska samband kan användas för att argumentera effektivt om frågor som trafikstockningar och luftföroreningar i indiska städer (2014). Till exempel kan en talare presentera data om ökade fordonsutsläpp, korrelera det med ökande luftvägssjukdomar och logiskt argumentera för implementering av strängare utsläppsnormer eller investeringar i kollektivtrafik (Murthy, 2014).

Effektiv användning av logos innebär mer än att bara presentera rådata. Det kräver att talaren strukturerar sina argument konsekvent, drar tydliga kopplingar mellan idéer och förutser och tar itu med potentiella motargument. Murthy betonar att även om logos utgör den logiska ryggraden i ett argument, är det mest effektivt i kombination med ethos och pathos för att skapa ett väl avrundat och övertygande fall (Murthy, 2014).

4.2 Storytelling

Storytelling är en konstform som handlar om att skapa och förmedla berättelser på ett sätt som fångslar och engagerar mottagaren. Denna form av kommunikation har funnits så länge människor har kunnat uttrycka sig och är djupt rotad i vår historia. Genom att berätta historier kan vi förmedla inte bara fakta, utan också känslor, värderingar och erfarenheter, vilket ger berättelserna en större djup och mening. Richardson m. fl. (2020) påpekar att "Berättelser är avgörande för mänsklig kultur. De fungerar som ett verktyg för att sprida kulturell identitet, överföra kunskap, uttrycka övertygelser, stärka sociala band och tillhandahålla underhållning".

Tussing m. fl. (2022) understryker att storytelling är mer än bara en metod för att dela information; det är ett kraftfullt medel som engagerar människor och främjar utbyte och samspel. Genom att skapa en öppen och inkluderande miljö kan storytelling underlätta delning

av idéer och erfarenheter. När berättelser fokuserar på mer än bara fakta skapas en personlig koppling till lyssnaren, vilket kan ha en stark emotionell och övertygande inverkan.

Boje (1991) betonar också att storytelling inte bara handlar om att överföra ett budskap, utan även om att skapa en meningsfull och djup relation mellan berättaren och mottagaren. När berättaren delar sin historia på ett äkta och personligt sätt, kan detta leda till en känsla av gemenskap och förståelse, vilket ökar sannolikheten för att budskapet verkligen tas emot och förstås.

I grunden är storytelling en dynamisk process där berättaren aktivt engagerar sin publik genom att väva samman en berättelse som är både intresseväckande och meningsfull. För att uppnå detta används ofta olika retoriska verktyg som hjälper till att fånga uppmärksamheten och skapa en känslomässig koppling, exempelvis genom användning av levande metaforer, dramatisk uppbyggnad, karaktärsutveckling och andra tekniker som gör berättelsen minnesvärd.

4.3 Meningsskapande

Meningsskapande är ett koncept som utforskar hur människor ger mening åt sina upplevelser, händelser och information i världen omkring dem. Teorin fokuserar på processen genom vilken individer eller grupper tolkar och förstår komplexa eller osäkra situationer för att kunna agera på ett meningsfullt sätt (Lewis, 2019). Meningsskapande sker ofta i situationer där tidigare uppfattningar eller förklaringsmodeller inte räcker till, och det kräver att människor aktivt reflekterar, tolkar och omformulerar sin förståelse.

Ett centralt inslag i meningsskapandet är att det är en pågående och iterativ process; människor bygger mening genom att kontinuerligt interagera med sin omgivning, reflektera över tidigare erfarenheter och justera sina tolkningar. Karl E. Weick, en av de mest inflytelserika forskarna inom meningsskapande, betonade att meningsskapande är retrospektivt, vilket innebär att vi ofta skapar mening genom att se tillbaka på händelser och tolka dem i ljuset av vad vi nu vet (Weick, 1995).

Teorin används inom många olika fält såsom organisationsstudier, kommunikation och sociologi, för att förklara hur människor hanterar förändring, osäkerhet och komplexa situationer. Meningsskapande är särskilt relevant i kontexter där det råder tvetydighet eller kris, eftersom det hjälper individer och organisationer att navigera genom och skapa struktur i till synes kaotiska situationer.

Genom meningsskapande kan människor skapa en sammanhängande berättelse eller förståelse av sin verklighet, vilket i sin tur påverkar deras beslut och handlingar. Det handlar alltså inte bara om att förstå världen, utan om att aktivt forma och konstruera den genom tolkning och handling (Lewis, 2019).

5. Resultat & Analys

Analysen i denna uppsats utgör en central komponent där de insamlade data granskas och tolkas för att ge svar på forskningsfrågorna och därmed bidra till uppsatsens övergripande syfte. Denna del inleds med en systematisk genomgång av de data som har samlats in, följt av en detaljerad tolkning och diskussion. Genom att tillämpa de teoretiska ramverk och analytiska metoder som presenterats i tidigare kapitel, kommer analysen att fokusera på att identifiera och fördjupa förståelsen av de viktigaste teman, mönster och relationer som framträder i materialet.

I analysen kommer särskild uppmärksamhet att riktas mot hur dessa teman och mönster relaterar till de teoretiska perspektiven som ligger till grund för studien. Detta inkluderar en kritisk granskning av hur resultaten stämmer överens med eller avviker från tidigare forskning inom området. Varje del av analysen syftar till att belysa centrala aspekter av det undersökta fenomenet och att undersöka hur de empiriska resultaten kan bidra till en vidare förståelse av ämnet.

Analysen är strukturerad så att den först behandlar materialets mest framträdande teman, för att därefter gå djupare in på mer specifika aspekter och nyanser. Varje avsnitt i analysen avslutas med en reflektion över hur de funna resultaten kan tolkas och vad de innebär i relation till studiens teoretiska ansatser. Dessutom kommer eventuella överraskande eller oväntade resultat att diskuteras i ljuset av de metoder som använts, vilket kan ge insikt i både styrkor och begränsningar av forskningsdesignen.

Målet med denna analys är att förstå och förklara de observerade fenomenen, men också att bidra till en djupare teoretisk och praktisk förståelse av ämnet som helhet. Detta sker genom att placera resultaten i ett bredare sammanhang, där både teoretiska och empiriska insikter integreras för att ge en nyanserad och omfattande bild av forskningsproblemet.

En av de centrala frågeställningarna i denna studie är att undersöka hur humor och sarkasm används som retoriska och stilistiska verktyg i de insamlade videorna. Av de totalt 123 insamlade videorna från president Zelenskyjs instagramflöde visade totalt 14 inlägg någon form av humor eller sarkasm. Dessa 14 inlägg har valts ut för att genomgå en mer djupgående analys för att tydligt illustrera hur dessa uttrycksformer används för att skapa ett särskilt narrativ eller förmedla ett underliggande budskap. Urvalet av dessa videor grundar sig på deras

explicit humoristiska karaktär, där olika tekniker såsom ironi, överdrift och dubbeltydiga uttryck används för att anspela på sarkasm.

Genom att analysera dessa specifika exempel strävar studien efter att förstå hur humor och sarkasm fungerar som strategier för att skapa engagemang och för att påverka mottagarens tolkning av budskapet. I detta sammanhang spelar teoretiska perspektiv på humor, exempelvis teorier om retorikens regler i form av ethos, pathos och logos, en viktig roll för att tolka de kommunikativa effekterna. Även humorns roll i en storytelling- och meningsskapandeprocess kommer analyseras. Analysen av dessa 14 videos kommer därmed att fokusera på att identifiera de kommunikativa element som samspelar för att skapa humor och sarkasm, samt på vilket sätt dessa påverkar det övergripande budskapet.

De 14 utvalda videorna visar olika tillvägagångssätt för att integrera humor och sarkasm, från subtil ironi till mer explicit satir. Genom att identifiera dessa variationer och utforska hur de knyter an till olika teman och sammanhang kan vi dra slutsatser om hur humor och sarkasm fungerar som meningsskapande verktyg. Analysen kommer också att undersöka om och hur dessa humoristiska inslag skiljer sig åt beroende på vilken tid i kriget som de postades på.

5.1 Humorns förhållningssätt till retorikens regler

Volodymyr Zelenskyj, Ukrainas president, har blivit ett globalt ansikte för mod, motstånd och beslutsamhet under den pågående konflikten med Ryssland. Hans bakgrund som komiker och skådespelare har gett honom en unik förmåga att använda humor på ett sätt som få andra världsledare kan matcha. Denna förmåga har inte bara tjänat honom väl i att fånga uppmärksamheten hos sitt eget folk, utan också i att vinna internationellt stöd. Denna del av analysen syftar till att undersöka hur Zelenskyjs användning av humor förhåller sig till retorikens tre klassiska pelare: ethos (trovärdighet), pathos (känslor) och logos (logik). Genom att förstå hur dessa element fungerar i hans tal kan vi bättre förstå hur humor kan fungera som ett kraftfullt retoriskt verktyg i tider av kris.

5.1.1 Ethos: Trovärdighet genom humor

Ethos, som handlar om talarens trovärdighet och auktoritet, är en av de mest centrala aspekterna av retorik (Murthy, 2014). En talare som inte anses trovärdig kommer att ha svårt att övertyga sin publik, oavsett hur starka deras argument är. Zelenskyj, med sin bakgrund som komiker och skådespelare, har varit tvungen att navigera fördomar om att hans tidigare yrkesval skulle

göra honom mindre kvalificerad som ledare i en tid av krig. Han har utnyttjat sin bakgrund till att bygga en stark ethos som en ledare som inte bara är kapabel och modig, utan också empatisk och relaterbar.

Ett tydligt exempel på hur Zelenskyj använder humor för att stärka sitt ethos kan ses i följande citat:

"Patriots can only be called air defense systems if they work and save lives rather than standing immobile somewhere in storage bases." (5.a)

Här använder Zelenskyj humor, i form av sarkasm, för att peka bristen på effektivitet hos vapensystem som inte används i praktiken. Denna typ av humor visar att han inte är rädd för att ifrågasätta och kritisera även de mest känsliga frågorna, vilket förstärker hans trovärdighet som en ledare som är ärlig och direkt med sitt folk. Han framstår inte bara som en person som förstår komplexiteten i situationen, utan också som någon som är villig att ta ansvar för att säkerställa att dessa resurser används på ett sätt som skyddar hans folk.

Detta redskap för att bygga ett ethos kan också ses i hans dagliga kommunikation med folket. I ett annat inlägg säger han:

"Good morning Ukrainian heroes! We have been told for a long time that there is something wrong with Ukrainians in this or that issue. That Ukrainians have to do so-called 'homework' for decades. Because of this we did not notice what we are really capable of." (5.h).

Här använder Zelenskyj humor för att förvandla en negativ stereotyp om Ukraina till något positivt och upplyftande. Genom att erkänna de utmaningar som hans folk har ställts inför, och sedan vända det till en påminnelse om deras styrka och kapacitet, framstår han som en ledare som verkligen förstår sitt folks historia och deras kamp. Denna typ av humor stärker hans ethos genom att visa att han är medveten om och stolt över sitt folks identitet, samtidigt som han lyfter fram deras förmåga att övervinna svårigheter.

Ett annat sätt som Zelenskyj använder humor för att stärka sitt ethos är genom att visa sin mänsklighet och sårbarhet. I tider av kris kan ledare ofta förväntas vara stoiska och oförskakliga, men Zelenskyj har visat att en ledare också kan vara mänsklig och känslsam.

Detta framgår tydligt i hans kommentar om det brutala våldet som hans land har upplevt. Till exempel när han säger:

"Last night in Ukraine was cruel. (...) Today there is not a single object in the country that the invaders would not consider a valid target for themselves. They fight against everyone. The fight against everything that is alive - against kindergartens, against residential buildings." (5.g)

I detta uttalande använder Zelenskyj inte humor för att förminska allvaret i situationen, utan snarare för att understryka absurditeten och grymheten i fiendens handlingar. Genom att sätta ord på den chockerande verkligheten med en viss ironisk distans, lyckas han skapa en stark känsla av sympati och empati hos sin publik, vilket stärker hans trovärdighet som en ledare som är djupt engagerad i sitt folks lidande.

Genom att använda humor bygger Zelenskyj ett ethos som inte bara är baserat på traditionell auktoritet eller makt, utan på mänsklig förståelse och koppling till sitt folk. Detta gör hans retorik särskilt effektiv, eftersom den inte bara talar till människors intellekt, utan också till deras hjärtan.

5.1.2 Pathos: Känslomässig resonans genom humor

Pathos, som handlar om att väcka känslor hos publiken, är en annan central del av retorik. En talare som kan väcka starka känslor hos sin publik har en kraftfull fördel, eftersom känslor ofta driver handlingar mer direkt än rationella argument (Murthy, 2014). Zelenskyjs användning av humor är en viktig del av hans förmåga att skapa en stark känslomässig resonans hos sina åhörare.

Ett tydligt exempel på detta är hans uttalande:

"You know we used to say: Monday is a hard day. There is war in the country. So every day is Monday." (5.m)

Här använder Zelenskyj humor för att förmedla den konstanta stress och ansträngning som kriget innebär. Genom att använda en vardaglig referens som att "måndagar är tuffa", lyckas han skapa en omedelbar känslomässig koppling till sina åhörare: alla kan relatera till den känslan. Denna typ av humor fungerar som ett sätt att både lätta på den känslomässiga tyngden

av kriget och att förstärka känslan av gemensam uthållighet. Genom att skämta om den ständiga påfrestningen ger Zelenskyj sitt folk en känsla av att deras kamp är en delad upplevelse, något som alla går igenom tillsammans.

Ett annat exempel på hur Zelenskyj använder humor för att väcka känslor är hans kommentar:

“The tenth day is like one infinitely long day. One infinitely long night that does not allow us to have rest. Today is Saturday. This word means nothing during war.” (5.k)

Denna kommentar använder humor för att belysa den absurda verkligheten av kriget, där normala tidsuppfattningar har förlorat sin betydelse. Genom att göra detta väcker han en känsla av sympati och förståelse hos sin publik, samtidigt som han betonar den brutala kontinuiteten av konflikten. Humorn här fungerar som ett sätt att både uttrycka den känslomässiga utmattningen och att mobilisera en känsla av uthållighet hos åhörarna. Genom att påpeka det absurda i att ens tänka på helg eller vila under sådana omständigheter, skapar Zelenskyj en stark känsla av gemensamt lidande och beslutsamhet att fortsätta kämpa.

En ytterligare aspekt av pathos i Zelenskyjs humor är hur han använder den för att skapa en känsla av gemenskap och enhetlighet. I ett av sina tal säger han:

“Good health to you united country! I did not accidentally say ‘united’. The seventh day since this terrible war began. A war where we feel the same way. During this time we have had more unity.” (5.j)

Här använder Zelenskyj humor för att betona den oväntade, men positiva, följden av kriget – en starkare känsla av enhet inom landet. Genom att skämta om hur han "inte av misstag" kallade landet för "förenat", belyser han hur krisen har fört människor närmare varandra, vilket skapar en känsla av hopp och motståndskraft. Denna användning av humor hjälper till att väcka starka känslor av patriotism och gemenskap, vilket är avgörande för att upprätthålla moralen under svåra tider.

Zelenskyjs humor fungerar också som ett sätt att hålla fast vid hoppet och att avvärja rädsla. När han säger:

“Russian forces today brutally shelled Kharkiv with rocket artillery. This is their ‘fraternal friendship’. And the world knows what to do.” (5.i)

Han använder humor för att håna fienden och visa att trots den brutala verkligheten, finns det fortfarande utrymme för att se på situationen med en viss distans och klarsynthet. Genom att använda termen *“fraternal friendship”* i en ironisk kontext, påminner han sitt folk och världen om de falska påståenden som används för att rättfärdiga aggressionen. Denna typ av humor hjälper till att hålla uppe modet hos hans publik, genom att ge dem en känsla av kontroll och klarsynthet i en annars kaotisk och skrämmande situation. I ett inlägg på sociala medier säger även

följande:

“Thank you that we’re together” (5.b)

Även om detta inte är ett tydligt exempel på pathos så används det för att lätta upp stämningen under en pressad situation. Eftersom detta sägs under ett digitalt möte och de inte fysiskt är tillsammans.

5.1.3 Logos: Logik och rationalitet genom humor

Logos, som handlar om att övertyga genom logik och rationellt resonemang, är den tredje pelaren i retoriken (Murthy, 2014). Även här spelar humor en central roll i Zelenskyjs kommunikation, särskilt när det gäller att peka på det absurda eller irrationella i motståndarens agerande. Genom att kombinera humor med logiska argument, gör han sina poänger både mer tillgängliga och mer övertygande.

Ett exempel på hur Zelenskyj använder humor för att förstärka sin logik är hans kommentar om den internationella responsen på Rysslands agerande:

“This morning we are defending our state alone, just as we did yesterday. The world’s most powerful states are watching from afar. Did yesterday’s sanctions convince Russia? We hear in our sky and see on our earth that this is not enough.”

(5.e)

Här använder Zelenskyj en kombination av humor och ironi för att belysa ineffektiviteten i de internationella sanktionerna mot Ryssland. Genom att ställa en retorisk fråga om sanktionernas effektivitet, och sedan omedelbart svara genom att hänvisa till den fortsatta konflikten, lyckas han på ett tydligt och slagkraftigt sätt argumentera för behovet av mer kraftfullt internationellt stöd. Humorn i hans ordval gör hans logiska resonemang mer tillgängliga och svårare att ignorera.

I ett annat exempel säger Zelenskyj:

“Russia will have to talk to us sooner than later. The sooner they sit down (...) the smaller Russia’s losses will be.” (5.e)

Här använder Zelenskyj humor för att understryka det oundvikliga i att Ryssland kommer att behöva förhandla. Genom att presentera detta som en självklar och logisk slutsats, förstärker han sitt argument och gör det svårare för motståndarna att ignorera eller avfärda det. Humorn fungerar här som ett sätt att förenkla och tydliggöra hans logiska resonemang, vilket gör det mer övertygande och lättare att förstå för publiken.

Zelenskyj använder också humor för att peka på de interna motsägelserna och bristerna i motståndarens argument. När han säger:

“You are being told that we are nazis. But how can a nation be called Nazist after sacrificing more than 8 million lives to eradicate Nazism.” (5.n)

Han använder humor och ironi för att avslöja det absurda i de ryska påståendena om att Ukraina skulle vara en nazistisk stat. Genom att påminna om det historiska offret som Ukraina gjort i kampen mot nazismen, visar han på den inre irrationaliteten i Rysslands propaganda. Denna typ av humor fungerar inte bara som ett sätt att motverka fiendens argument, utan också som ett sätt att mobilisera och stärka den egna moralen genom att påminna om landets stolta historia.

Genom dessa exempel kan vi se hur Zelenskyj använder humor för att förstärka sin logik och rationalitet. Genom att kombinera humor med tydliga och logiska argument, lyckas han inte bara övertyga sin publik om rättvisan i sitt lands sak, utan också mobilisera stöd genom att göra sina budskap mer engagerande och lättillgängliga.

5.2 Humorns roll i att skapa mening

I dessa exempel använder Zelenskyj humor och retoriska utspel som en strategi för att skapa mening i en kontext av kris och osäkerhet. Genom att väva in humor och ironi i sina tal, gör han budskapen mer tillgängliga och relaterbara för sina åhörare. Användningen av humor i ett sådant allvarligt sammanhang fungerar också som ett sätt att hantera och bearbeta svåra känslor och situationer, både för honom själv och för de som lyssnar.

5.2.1 Humor som en meningsskapande strategi

"'Patriots' can only be called air defense systems if they work and save lives rather than standing immobile somewhere in storage bases." (5.a)

Här använder presidenten en ironisk ton för att påpeka att namnet "Patriot" endast har en korrekt mening om systemen verkligen används i praktiken och räddar liv. Genom att kontrastera det kraftfulla namnet med bilden av system som "står orörliga i lager" skapar han en humoristisk men samtidigt skarp kritik. Detta retoriska grepp ger en tydlig bild av behovet av handling och konkret stöd, samtidigt som det förstärker budskapet om vikten av effektivt skydd för befolkningen.

5.2.2 Skapa gemenskap genom tacksamhet och samhörighet

"Thank you that we're together." (5.b)

Detta är en enkel, men kraftfull formulering som framhäver vikten av gemenskap och samarbete. Formuleringen innehåller även en humoristisk krydda eftersom mötet sker över videosamtal (zoom). Genom valet av denna uttrycksform skapar han en känsla av samhörighet och kollektiva ansträngningar, vilket stärker det meningsskapande och får åhörarna att känna sig inkluderade i kampen.

5.2.3 Symbolisk användning av tradition och högtider

"Today I met with representatives of the Protestant churches and the Roman Catholic Church. I congratulated them on Easter." (5.c)

I denna passage använder Zelenskyj religiösa och kulturella symboler som ett sätt att skapa en känsla av kontinuitet och normalitet i en tid av krig. Genom att hänvisa till påsk, en högtid som handlar om uppståndelse och hopp, använder han traditionens kraft för att ingjuta optimism och styrka hos befolkningen. Här blir humor snarare implicit än explicit – hans påminnelse om påsken ger en viss normalisering i en onormal tid, vilket ger en känsla av stabilitet.

5.2.4 Ironi och skarpa kontraster

I exempel **5.i**: *"This is their 'fraternal friendship'. And the world knows what to do."*

Används ironin genom att beskriva rysk aggression som en "broderlig vänskap". Denna motsägelsefulla formulering fungerar som ett kraftfullt sätt att kritisera Rysslands påstådda intentioner, samtidigt som den belyser det absurda i situationen. Ironin förstärker kritiken och hjälper till att skapa en kollektiv förståelse och meningsskapande kring den fientlighet Ukraina står inför.

5.2.5 Humor som en motståndshandling

"You know we used to say: Monday is a hard day. There is war in the country. So every day is Monday." (5.m).

Här använder Zelenskyj en välkänd fras om hur måndagar ofta upplevs som svåra dagar, men i en krigskontext. Genom att dra paralleller mellan vardagsbesvär och den pågående konflikten använder han humor för att förmedla allvaret i situationen, samtidigt som han skapar en igenkännbar bild för åhörarna. Detta gör budskapet både lättare att ta till sig och minnesvärt.

5.2.6 Kraftfullt bildspråk och folklig retorik

I exempel 5.1 säger Zelenskyj: *"Our people, our Ukrainians do not retreat. They shout to the occupiers, go home. Like a Russian ship!"*

I denna passage använder han en humoristisk hänvisning till den kända frasen om det ryska fartyget, som blev en symbol för ukrainskt motstånd. Genom att använda folklig retorik och kraftfullt bildspråk skapar han en känsla av stolthet och motståndskraft, vilket bidrar till att stärka den kollektiva moralen.

5.3 Humorns roll i ett storytelling perspektiv

Ur ett storytelling perspektiv så finns det även tydliga exempel på hur humorn används i Zelenskyjs retorik.

"'Patriots' can only be called air defense systems if they work and save lives rather than standing immobile somewhere in storage bases." (5.a)

Här använder Zelenskyj ironi och en humoristisk ton för att kritisera passiviteten i det internationella samfundet. Genom att säga att "Patriots" bara förtjänar sitt namn om de faktiskt används, på ett humoristiskt sätt, förmedlar han ett allvarligt budskap om behovet av konkret hjälp. Denna användning av humor fungerar som en storytellingstrategi genom att skapa en tydlig kontrast mellan vad saker borde vara och vad de faktiskt är. Detta skapar en narrativ där publikens uppmärksamhet fångas genom en humoristisk observation, vilket gör kritiken mer minnesvärd.

"Thank you that we're together." (5.b)

Denna enkla och lite humoristiska fras då den förmedlas under ett videomöte förmedlar en känsla av gemenskap. Genom att använda en personlig och varm ton förstärker han budskapet om att stå enade i en svår tid. I storytellingstrategin bidrar humor här till att bygga en känsla av "vi", vilket är centralt i att skapa en berättelse där publiken känner sig som en del av ett

kollektivt narrativ. Humor fungerar här som ett sätt att förstärka känslan av delaktighet och att bygga relationer mellan talaren och lyssnarna.

"You know we used to say: Monday is a hard day. There is war in the country. So every day is Monday." (5.m)

Genom att använda en välkänd fras om att måndagar är svåra, men i en helt annan kontext, skapar Zelenskyj en humoristisk men också sorglig kontrast. Här används humor för att förmedla den tunga verkligheten av krig, men samtidigt gör han det på ett sätt som är igenkännbart och lätt för publiken att relatera till. I en storytellingstrategi blir denna typ av humor ett sätt att både hantera svårigheter och samtidigt göra situationen mer begriplig. Det hjälper till att skapa en känsla av motståndskraft trots de mörka omständigheterna.

"Our people, our Ukrainians do not retreat. They shout to the occupiers, go home. Like a Russian ship!" (5.l)

Genom att referera till den populära frasen om det ryska fartyget ("Russian warship, go..."), utnyttjar Zelenskyj ett humoristiskt och symboliskt uttryck som har blivit en del av den ukrainska motståndsrörelsen. Här används humor för att skapa en gemensam identitet och stärka känslan av kampvilja. I storytellingstrategin fungerar detta som ett kraftfullt narrativ där humorn bidrar till att bygga ett starkt symboliskt kapital, vilket förenar folket kring en gemensam berättelse.

"This is their 'fraternal friendship'. And the world knows what to do." (5.i)

Genom att ironiskt kalla den ryska aggressionen för "broderlig vänskap", pekar Zelenskyj på den absurda diskrepansen mellan Rysslands påstådda vänskapliga intentioner och deras våldshandlingar. Denna humoristiska vändning skapar en berättelse där kontrasten mellan ord och handling förstärker kritiken och gör budskapet kraftfullare. I storytellingstrategin används humor här för att belysa orättvisor och det absurda i situationen, vilket gör det lättare för publiken att identifiera sig med berättelsen och dess moraliska ståndpunkt.

6. Diskussion & Slutsats.

Volodymyr Zelenskyj har blivit en symbol för motstånd och ledarskap under Ukrainas konflikt med Ryssland. Hans retorik har fått global uppmärksamhet, inte bara för dess innehåll och budskap, utan också för dess ton och stil. Två element som ofta dyker upp i analyser av hans tal och inlägg är användningen av humor och sarkasm. Denna diskussion utforskar dels huruvida dessa inslag finns i Zelenskyjs retorik under kriget, samt om det finns skillnader i användningen av humor och sarkasm mellan krigets början och nutid i hans Instagram-flöde.

Som tidigare nämnt är humor och sarkasm är två kraftfulla retoriska verktyg som kan användas för att förmedla komplexa budskap, minska spänningar och stärka sammanhållning. I Zelenskyjs fall har hans bakgrund som komiker och skådespelare gett honom en särskild förmåga att använda dessa verktyg effektivt. Analyser av hans tal visar att han ofta använder humor och sarkasm för att undergräva fiendens retorik, väcka sympati och bygga en starkare relation till sin publik. Till exempel har han använt sarkasm för att belysa absurditeter i den ryska propagandan eller för att kritisera internationella aktörers svaga respons på kriget. Det tyder även på att humor har använts som ett retoriskt redskap för att väcka sympati och medhåll genom storytelling och meningsskapande.

Humorn kan också fungera som ett sätt att lyfta moralen både hos den ukrainska befolkningen och de väpnade styrkorna. Genom att skämta om sin egen situation, eller genom att använda ironi, har Zelenskyj kunnat ge uttryck för en form av mod och trots som har haft en positiv psykologisk effekt.

När man jämför Zelenskyjs Instagram-flöde från krigets början med nutid, kan det observeras att tonen har förändrats över tid. I början av kriget, när situationen var extremt osäker och världen följde händelseutvecklingen med andan i halsen, använde Zelenskyj humor och sarkasm mer frekvent. Detta kan ha varit en medveten strategi för att minska rädslan och ångesten bland ukrainare, samtidigt som det fungerade som en kritik mot Rysslands aggressiva handlingar.

Med tiden, när kriget fortsatte och förlusterna blev mer påtagliga, har tonen i hans retorik blivit allvarligare och mer fokuserad på att mobilisera stöd och solidaritet från internationella allierade. Humorn har inte försvunnit, men den har blivit mer subtil och används kanske mer selektivt. Detta kan bero på att situationens allvar har intensifierats, vilket kräver en mer seriös framtoning för att matcha publikens förväntningar och känsloläge.

Det är också viktigt att betrakta hur kontexten och den avsedda publiken kan påverka användningen av humor och sarkasm. I kommunikationen med den internationella gemenskapen, där målet är att säkra fortsatt stöd och hjälp, kan en alltför lättsam ton vara riskabel. Å andra sidan, i kommunikationen med den ukrainska befolkningen, som behöver hopp och styrka, kan humor fungera som en form av emotionellt stöd.

Samtidigt kan en minskning av humorinslag i hans Instagram-flöde också spegla förändringar i hur kriget uppfattas av den breda allmänheten. Med tiden har kriget blivit en mer etablerad del av vardagen, och humor kan i detta sammanhang uppfattas som olämpligt eller respektlöst mot dem som lider.

6.1 Slutsats

Volodymyr Zelenskyjs användning av humor och sarkasm i sin retorik är ett genomtänkt val, rotat i hans bakgrund och personlighet, och fungerar som ett effektivt verktyg i både inhemsk och internationell kommunikation. Det finns tydliga skillnader i hur dessa verktyg har använts från krigets början till nutid, med en märkbar övergång till en allvarligare ton i takt med att kriget har fortsatt. Denna förändring speglar både krigets eskalerande allvar och de strategiska anpassningar som Zelenskyj har behövt göra för att bibehålla sin legitimitet och stöd bland olika publikgrupper.

6.2 Framtida forskningsområden

Denna rapports syfte har varit att djupgående studera Volodymyr Zelenskyj kommunikation och identifiera tecken på humor och sarkasm som ett strategiskt redskap i en kris. Även om resultatet och analysen påvisar att komik har integrerats i den politiska kommunikationen samt kartlägger dess förändring, är detta endast ett första steg. I framtida forskningsarbeten gällande humor i politiska sammanhang eller laddade situationer kan det vara intressant att jämföra

denna rapport med exempelvis hur Putin agerar externt. Det kan även vara en intressant aspekt att historiskt blicka tillbaka för att jämföra hur andra politiska aktörer har nyttjat humor.

För att få en bredare bild av fenomenet kan det även vara gynnsamt att öka spannet för insamlingsperioder. Exempelvis genom att studera fler månader och således få en mer nyanserad bild av situationen. Eftersom detta är en pågående kris går det inte att säga när denna kris kommer att ta slut. Det kan därför även vara intressant att fortsätta följa Zelenskyj och se hur användandet av komik utvecklas. Det kan även vara intressant att studera andra medier än just Instagram för att identifiera eventuella likheter eller skillnader sinsemellan.

En annan aspekt som i framtiden kan undersökas är responsen som motagits av denna kommunikationsstrategi. Dels externt, från andra länder men även nationellt. Alltså mer exakt hur befolkningen påverkats. Även om detta fenomen är väl omtalat ämne i diverse medier kan det vara intressant att göra en kvantitativ medieundersökning för att se dess spridning och användning.

8. Referenslista

Björklund, M. & Paulsson, U. (2014). *Academic papers and theses: to write and present and to act as an opponent.* (1. ed.) Lund: Studentlitteratur.

Boin, A., Kuipers, S. & Overdijk, W. 2013. Leadership in times of crisis: Public leadership under pressure.
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/12294659.2013.10805241?needAccess=true>

Boje, D. (1991). The Storytelling Organization: A Study of Story Performance *Administrative Science Quarterly*, 36(1), 106-127. DOI: 10.2307/239343

Bryman, Alan (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder.* Malmö: Liber.

Craig, Robert T. & Muller, Heidi L. (red.) (2007). *Theorizing communication: Readings across traditions.* London: Sage Publications.

Flick, U. (2013). *The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis* (1. ed.). Stad: SAGE Publications Inc
Jones, R., (2017) "What is branding?", *Branding a very short introduction.* Oxford, 2017; online edn, (Oxford Academic, 22 June 2017),

Lewis, L. (2019). *Organizational change: Creating change through strategic communication.* Massachusetts: Wiley-Blackwell.

Lindqvist, J. (2016). *Klassisk retorik för vår tid.* Studentlitteratur.

L. S. Vygotsky, *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*, 1978, Harvard University Press.

Murray R, Gregg, Sandlin, G, Tatalovich, R, 2023, Crisis Leadership and Moral Rhetoric After a Foreign Attack on the Homeland: Zelenskyy, Bush, and Churchill, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10659129231208461>

Orlov, D, *The European Journal of Humor Research*, VOL. 9, no. 4, 2021, Origins of Bosnian humor and its role during the siege of Sarajevo, DOI: <https://doi.org/10.7592/EJHR2021.9.4.522>

Richardson, D. C., Griffin, N. K., Zaki, L., Stephenson, A., Yan, J., Curry, T., Noble, R., Hogan, J., Skipper, J. I., & Devlin, J. T. (2020). Engagement in video and audio narrative: contrasting self-report and physiological measures. *Scientific Reports*, *10*(1), 1–8. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1038/s41598-020-68253-2>

Tussing, Todd E.; Giakas, Dawn A.; Mulder, Courtney; Bailey, Jacob. In *Nurse Leader*. August 2022 20(4):361-365 Language: English. DOI: 10.1016/j.mnl.2022.03.008, Database: ScienceDirect, Storytelling: A Legacy Continuing to Connect Theory and Practice

Weick, Karl E.. Thousand Oaks, Calif. Sage, cop. 1995 xii, 231 s. 24 cm. Language: English, Database: Library catalogue (LUBcat), Sensemaking in Organizations.

Waisanen, Don. In: *Presidential Studies Quarterly*, Vol. 45, Issue 2 (June 2015), pp. 335-360, Comedian-in-Chief: Presidential Jokes as Enthymematic Crisis Rhetoric <https://eds.p.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=10&sid=7c85141d-19a8-41e8-a877-6875fc094788%40redis>

9. Appendix

(5.a)

Zelenskij:

"Patriots" can only be called air defense systems if they work and save lives rather than standing immobile somewhere in storage bases".

(Tal som postas på Instagram 2024-04-22).

(5.b)

Zelenskij:

"Thank you that we're together."

(Digital möte som postats på Instagram 2024-04-07)

(5.c)

Zelenskij:

"Today I met with representatives of the Protestant churches and the Roman Catholic Church. I congratulated them on Easter".

(Tal som postats på Instagram 2024-04-02)

(5.d)

Zelenskyy:

“I thank everyone who protects people and values life!”

(Tal postat på Instagram 2024-03-26)

(5.e)

Zelenskyy:

“This morning, we are defending our state alone, just as we did yesterday. The world’s most powerful states are watching from afar.”

—

“Did yesterday's sanctions convince Russia? We hear in our sky and see on our earth that this is not enough.”

—

“Russia will have to talk to us sooner than later. The sooner they sit down (.....) the smaller Russia’s losses will be”.

(Tal postat på Instagram 2022-02-25)

(5.f)

Zelenskyy:

“The world has seen - Ukrainians are strong, Ukrainians are powerful, and Ukrainians are brave. So, it’s not surprising that such people have always have friends more powerful than enemies”.

(Tal postat på Instagram 2022-02-26)

(5.g)

Zelenskij:

“Last night in Ukraine was cruel. (...) Today there is not a single object in the country that the invaders would not consider a valid target for themselves. They fight against everyone. The fight against everything that is alive- against kindergartens, against residential buildings”.

(Tal postat på Instagram 2022-02-27)

(5.h)

Zelenskij:

Good morning Ukrainian heroes! We have been told for a long time that there is something wrong with Ukrainians in this or that issue. That ukrainians have to do so-called “homework” for decades. Because of this we did not notice what we are really capable of”.

(Tal postat på Instagram 2022-02-28)

(5.i)

Zelenskij:

“Russian forces today brutally shelled Kharkiv with rocket artillery. This is their “fraternal friendship”. And the world knows what to do”.

(Tal postat på Instagram 2022-03-01)

(5.j)

Zelenskij:

“Good health to you united country! I did not accidentally say ‘united’. The seventh day since this terrible war began. A war where we feel the same way. During this time we have had more unity”.

(Tal postat på Instagram 2022-03-02)

(5.k)

Zelenskij:

“The tenth day is like one infinitely long day. One infinitely long night that does not allow us to have rest. Today is saturday. This word means nothing during war”.

(Tal postat på Instagram 2022-03-05)

(5.l)

Zelenskij:

“Our people, our ukrainians do not retreat. They shout to the occupiers, go home. Like a Russian ship! They block the roads for them. Every meter of our Ukrainian land won by protest and humiliation of the invaders is a step forward”.

(Tal postat på Instagram 2022-03-05)

(5.m)

Zelenskyy:

“You know we used to say: Monday is a hard day. There is war in the country. So every day is Monday”.

(Tal postat på instagram 2022-03-08)

(5.n)

Zelenskyy:

“You are being told that we are nazis. But how can a nation be called Nazist after sacrificing more than 8 million live to eradicate Nazism.”

(Tal postat på instagram 2022-02-24, textat 2022-02-25)